

فهرست

- ۵ □ دیباچه
- ۹ □ یادداشت مترجم
- ۱۱ جُستار اول. پیش‌گفتار: فلسفه قانون چیست؟
- ۱۵ یک. فلسفه قانون به مثابه جزئی از فلسفه
- ۱۶ دو. فلسفه قانون به مثابه جزئی از علم حقوق
- ۱۷ سه. بخش‌های فلسفه قانون: نظریه قانون و اتیک قانون
- ۲۱ جُستار دوم. نظریه قانون: قانون چیست؟
- ۲۱ یک. قانون به مثابه کُنش انسانی
- ۲۶ دو. اهداف قانون: خیر، عدالت، رفاه همگانی
- ۲۹ سه. اهداف کم‌توقع‌تر قانون در دوران مُدرن
- ۳۱ چهار. ازدیاد اهداف پذیرفته‌شده در قرون نوزدهم و بیستم م.
- ۳۵ پنج. وسایل قانون (۱): اندیشیدن، زبان، تکلیف/هنجارها، قواعد
- ۴۰ شش. وسایل قانون (۲): فرامین/اجبار، سلسله مراتبِ هنجارها، دودرجه‌گی قواعد، اصول
- ۵۶ هفت. هدفِ ضروریِ قانون
- ۶۲ هشت. وسایلِ ضروریِ قانون
- ۶۴ نُه. فروکاستگریِ دوبارهٔ وسایل
- ۶۶ ده. قانون و قانون توسعه‌یافته
- ۶۸ یازده. قانون و اخلاق/اتیک
- ۷۹ دوازده. ضابطهٔ رادبروخ

- جُستار سوم: اِتیکی قانون: کدام قانون، عادلانه است؟..... ۸۹
- یک. سؤال راجع به عینیت اِتیکی ۸۹
- دو. نسبت های عدالت ۹۱
- سه. اصول عدالت/ اِتیکی هنجاری ۱۰۱
- چهار. اِتیکی وظیفه‌گرا/ کانتیسم ۱۰۳
- پنج. فایده‌باوری ۱۰۵
- شش. نظریه قرارداد/ نظریه کُفتمان ۱۰۶
- هفت. اِتیکی فضیلت ۱۰۹
- هشت. اِتیکی فردباور هنجاری ۱۱۱
- نه. فردباوری هنجاری در قانون ۱۱۵
- ده. عدالت مجازات حکومتی ۱۲۱
- یازده. عدالت بین‌المللی ۱۲۲

۱۲۹ □ تشکر پایانی

۱۳۱ □ نوشتارگان

دیباچه

چندی است که شکل‌گرایی و کمیت‌افزایی عرصه علم و فن را درنوردیده و حجم کلانی از ادبیاتی در حوزه‌های مختلف رونوشت‌برداری می‌شود. حقوق و فلسفه نیز، متاسی بدین سیره نامیمون، از قافله عقب‌نمانده‌اند تا آنجا که در بسیاری از کارها تنها نامی از پژوهش بر جلد باقی مانده و شاید نانی برای برخی که از آن مسیری هیچ ملاحظاتی نان خویش می‌جویند. اما علی‌رغم وضعیت این آشفته‌بازار، هنوز کسانی هستند که دل درگرو معنا دارند و آن را می‌کاوند و برآنند تا دست‌کم به زعم خویش، چیزی بر گذشته‌های دیگران بیفزایند و تن به کاهلی نیاسایند.

از جمله کسانی که می‌دانم سال‌هاست دغدغه‌مند است و به سایق همان دغدغه‌ها، سری سودایی دارد مترجم این کتاب است که شاید بتوان گفت برخی رفتارهای بعضی از مدرسان موجب آن شد تا دل از دیار برکند و استعداد خویش را در جای سبزتری زیر این آسمان آبی شکوفا سازد و البته امیدوارم بختش بلند باشد تا هم قریحه علمی خویش را پرورد و هم کام دل از دوروزه عمر برگیرد تا سوار بر اسب حسرت این دنیای پرعسرت را نیماید. به ویژه آنکه با سر سودایی خویش، نه تنها خیال حقوق در سر می‌پرورد که دست در زلف مبانی آن می‌کشد تا دامان فکر جوالش را پر از فلسفه کند.

آری! محمد حسن خویشتن‌دار که از بهترین‌ها و برگزیدگان دانشگاه‌های شهید بهشتی و تهران بود در کارهای خود از جمله دست به ترجمه کتاب حاضر از زبان آلمانی زده است که کتابی است ارزنده و حاوی مطالبی بنیادین در فلسفه قانون و مآلاً در فلسفه حقوق.

همان‌طور که بر صاحب‌نظران پوشیده نیست کاویدن مبانی و چرایی قانون از پرچالش‌ترین مباحثی است که مدام اندیشه دغدغه‌مندان این حوزه را به درنگ و می‌دارد و پیوسته موجد این پرسش است که قانون چیست و یا چه باید باشد و این رسم‌خانه‌ساز و

خانه‌سوز پای در دامان کدام صورت‌ها و سیرت‌های فلسفی دارد و اخلاق در این بزنگاه، چه راهی می‌پیماید و خود زیب و زینت است یا مقصد و مآل و یا اساساً نباید او را در این وادی‌ها کشاند و یا حداقل «دیگر» نباید او را به زحمت انداخت.

تعامل این مفاهیم، رشته‌ها و اندیشه‌های متنوعی را به هم پیوند می‌دهد و خاستگاهی می‌سازد برای اندیشیدن بیشتر و نه لزوماً یافتن بیشتر؛ که گویی اساساً علم دروازه حیرت و حیرانی فزون‌تر است. اما چه گریز که برخی عاشق تحیرند و مراد خویش را در سرگشتگی می‌یابند و آنان که چه در فلسفه محض و چه در مضاف آن فلسفیده‌اند از این طایفه‌اند.

نویسنده این کتاب گرانسنگ و مترجم آن هم شاید برآند تا بیشتر بدانند که نمی‌دانند و نمی‌دانیم و این عرصه و جولانگه نادانسته‌ها را وسعت بخشیدن خود امری است ارجمند.

بر این پایه، به سهم خود قدردان زحمات تدارک و برگردان این کتابم و امیدوارم برگردان این اثر از زبان دشوارآلمانی توسط محقق جوان و واقعی، هم‌گره‌های بیشتری را عیان کند و هم‌گره‌های بیشتری را بگشاید و هم محرکی شود تا دیگر علاقه‌مندان، بیشتر در لابلای این گره‌ها بکوشند و این البته از صاحب این قلم - که خود چندی است حلقه به گوش توصیه‌ها و نه مشی عملی خیام است - دیگر برنمی‌آید اما خویش ناخوش خویش را به خویش «خویشتن‌دار» و دیگر خویشان تعمیم نمی‌دهد.

به بیانی دیگر امیدوارم این کتاب، مفید و مطلوب علاقه‌مندانش افتد و زحمات مؤلف و

مترجم این اثر بی‌اثر نماند.

تیمورث بشیریه

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

اواخر اردیبهشت دل‌انگیز ۱۳۹۷